

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 12. aprila 2018 - Leto XXVIII, št. 15

stran 2

OBČNI ZBOR ZVEZE SLOVENCEV - KAK JE BILAU, KAK TADALE

RAZVIJALI BODO ETIČNI TURIZEM
stran 4

PREPROSTO ENOSTAVNO ČAS ...
stran 6

SAMO SEM SPAT ODLA DOMAU
stran 8

MORA SE PREJKDATI ŠTAFETNA PALICA

Zdaj ka smo se pripravljali na redni letni občni zbor (közgyűlés) Slovenske zveze, mi je na pamet prišlo, kakšne so bile priprave pred 28. lejti, gda smo ustanavljali našo prvo organizacijo. Bila je gesen, prve demokratske, svobaudne volitve (választások) so bile za nami, vsi smo bili v velkom pričakovanji. Živali smo v vüpanji, ka se začne nika nauvoga pa lepšoga, kak je bilau v starom sistemi. Tak v rosagi kak pri nas, Slovencaj na Vogrskom.

27. oktober je bijo mrzel, deževen den. Takšen, za kakšnoga starejši lidgé pravijo, ka dober gazda ešče svojoga pisa ne pošle vö iz iže. Ne gledé na tau se je kulturni daum na Gorenjom Seniki do slejdnjoga stauca napuno. Ešče iz Budimpešte so prišli, kakkoli ka so ranč na té den strajkali taksisti, steri so napravili blokade po cestaj, zatok so nej vozili redno busi itd. pa ešče cugi so zamidili. Dapa Peštarge so dunk prišli.

Prišli so starejši, med njimi tisti funkcionarge tö, steri so do tistoga mau zastopali Slovence v Demokratičnoj zvezi Južnih Slovanov (Délszláv Szövetség), tisti srejdnji lejt, steri so eti doma delali po občinaj (tanács) pa pomagali, ka je tisti par kulturni skupin, stere so po vasaj bile, leko delalo. Prišli so prausni lidgé, dapa prišli so školnicke pa lerance pa kotrige kulturni skupin tö. Prvi občni zbor je bijo posrečena mešanica starejši pa (malo menje) mlajši generacij, pa dunk smo se razmili. Pa nej samo zatok, ka smo vsi gučali slovenski, liki zatok, ka smo se poštuvali.

Mi, (malo menje) mlajši, steri smo dali pobudo (kezdeményeztük), naj se gorpostavi samostojna slovenska organizacija v Porabji, smo poštuvali starejše. Poštuvali smo je, pa nej samo zatok, ka so nas tak včili, ka se tau tak šika, liki zatok tö, ka smo vedli, ka majo prakso, majo izkušnje (tapasztalat). Leko ka smo večkrat nej tak razmišlali kak oni, tau je normalna generacijska razlika, dapa vsigdar smo se trli, ka bi prišli do konsenza.

Zatok smo pa s prvoga (ustanovnoga) obcnoga zborra na Gorenjom Seniki odišli puno vüpanja, meli smo puno energije pa smo začnili delati na tistom, za ka so nas prosili. Tak so se narodile novine, gratalo vse več kulturni skupin, so se vödavale knjige, pripravljale slovenske prireditve, programi, kesnej se je zozido Slovenski dom ... Gratali smo vse bole znani, prepoznavni pa pripoznani. Dapa pomalek se je zgübo začetni elan, tiste energije iz začetni lejt je tö vse menje. Za nami je več kak 27 lejt pa smo zdaj že mi – ustanovne kotrige Slovenske zveze – tisti malo menje mladi, po pravici povedano starejša generacija, stera mora štafetno palico prejkdati srejdnji, sploy pa mladi generaciji. Ešče te tö, če oni gnes nas ne poštvlejo več tak, kak smo mi starejše. Dapa pomalek do oni na vrsti, ka prejkvzemejo našo delo, pa ma dajo nauvi zagon (lendület). Pa se vöpokažejo (izkažejo), kak smo se mi pred več kak četrt stoletjem.

Marijana Sukič

OBČNI ZBOR ZVEZE SLOVENCEV - KAK JE BILAU, KAK TADALE

Letošnji občni zbor Zveze Slovencev na Madžarskem so v konferenčnoj dvorani varaškoga Slovenskoga doma držali 7. aprila. Od kauli 120 članov krovne organizacije je na velki djilejš prišlo 37 kotrigs porabski slovenski vesnic, Monoštra ino Sombotela.

Občni zbor je vodila sekretarka Slovenske zveze Gyöngyi Bajzek, štera je - po tistom, ka so navzauči sprejeli dnevni red - prosila predsednika Zveze Jožeta Hirnoka, aj povej svojo poročilo o delovanji v leti 2017. Predsednik je gučo o vsej programaj v lanjskom leti, o vödavani novin ino knjig pa o gospodarski projektaj. Vö je postavlo sodelovanje s porabskimi mladimi ino penzionisti, pa eške s političnimi ino kulturnimi organizacijami na Madžarskom pa v matičnoj Sloveniji. Raztomačo je svojo skrb, ka na programe Zveze samo malo lüstva pride. (Predsednikovo poročilo ste leko prešteli v eni od naši starejši novin.)

V 2. točki dnevnoga reda je

povödala, v nauvom leti Zveza nede mejla finančne probleme. Lanjskoletno delo Nadzorne komisije ZSM (Felügyelő Bizottság) je nutpokazala predsednica Ildiko Windisch. Povödala je, ka so skrb meli na poslovanje Zveze Slovencev, Razvojne agencije Slovenska krajina in Porabje d. o. o., cuj pa so bili pri sejaj

forintov.

Na velkom djilejši je trbölo eške spremeniti statut ZSM (alapszabály), med drügimi de melo predsedstvo mesto 12 samo 8 članov vküper s predsednikom. Ovaške so gratale eške regule pri imenüvanji voditelov gospodarski družb v lasti Zveze pa metodoš volitev za Nadzorno komisijo.

Predsednik ZSM Jože Hirnök je gučo o deli v lanjskom leti

predsedstva Zveze ranč tak. Vse so najšli po regulaj pa zakonaj. Plane za programe in proračun (kölségvetés) za leto 2018 je nutpokazo predsednik Jože

Na žalost sta dva člana predsedstva ZSM na vöke zapüstila té svejt, zatok je trbölo do volilnoga obcnoga zborra v majuši 2019 izvoliti dve nauvi kotrigi. Na tajnom glasovanji sta glas navzauči članov dobili Emma Karba ino Melinda Csató Ropoš, šterivi ta delo dale pelali v predsedstvi ZSM.

Na konci velkoga djilejša je leko eške vsikši kaj cujpravo. Predsednica Drüštva porabski slovenski penzionistov Klara Fodor se je Zvezi zavalila za vso pomauč, predlagala pa je, aj se gorpoiškejo člani Zveze Slovencev pa aj se je opita, če škejo eške dale ostati kotrige organizacije - ka donk na naslednjom, volilnom obcnom zbori zavölé prisotni članov baude. Toma je istino dala Elizabeta Soós s Števanovec tö: aj se vöopita lüstvo, štero etak pa tak ne odi na občne zbore. Klara Fodor je eške cujdala, ka na Zvezine programe že zdaj zvekšoga penzionisti odijo, tak ka trbej s kem bole mlade aktiverati.

Občni zbor Zveze Slovencev na Madžarskem je vse sklepe potrodo enoglasno.

-dm-

Foto: K. Holec

Kotrige so izvolile dva nauviva člana predsedstva

knjigovodkinja Brigita Korpič z numerami nutpokazala vertivanje Zveze Slovencev v leti 2017, tau je bilanco pa poslovni izid (mérleg és eredménykimutatás). Rztomačila je, od koga vse je Zveza lani dobila pomauč (iz Slovenije, z Madžarske pa od varaša Monošter) pa za ka vse so té peneze ponücali (med drügim za plače, druknivanje, Slovenski dom, ceringe pa programe). Kak je knjigovodkinja

Hirnök. Prireditve do bogate pa za vse generacije, za gordržanje kulturne erbe pa slovenskoga gezika. Najgir lidgé do leko med drügimi vidli plese, poslušali spejvanje, šтели literaturo pa gledali likovno umetnost. Ostanejo tradicionalni programi kak slovenski kulturni svetek, Lipa-Fest ali Vrajža paut. O finančni planaj je povödo, ka v etom leti problemov nede, Zveza de gazdüvala s kauli 207 miljaunov

POEZIJA IMA MOČ, KI NIMA TEKMECA – VABI VAS VRABEC ANARHIST!

Na pobudo Unesca je 21. marec (najpogosteje tudi prvi dan pomladi) svetovni dan poezije. Generalna direktorica te svetovne organizacije *Irina Bokova* je dejala, »da ima poezija moč, ki nima tekmece. To je moč, ki nas predrami iz vsakdanjika, da bi nas opomnila na lepoto, ki nas obdaja, in na trdoživost človeškega duha.« Nekaj, kar v letošnji poslanici »*Biti pesnik je vse, biti znan pesnik je nič,*« izpostavlja tudi *Ivo Svetina*, predsednik Društva slovenskih pisateljev.

V Sloveniji so se tudi ob letošnjem svetovnem dnevu poezije zvrstile številne slovesnosti, predvsem literarna branja. Slovenija je tudi vključena v poseben mednarodni projekt, ko v izbrani kavarni napiše pesnik verz in (si) z njim plača kavo ali čaj. V štiridesetih državah je okoli 1500 kavarn, od tega 70 v Sloveniji, kjer je mogoče za izvirni verz popiti kavo ali čaj. V Pomurju je v gibanje vključenih več lokalov, dva tudi v Murski Soboti. To pa je tudi zadnja leta vse, kar se zgodi ob svetovnem dnevu poezije. Nikogar ni, ki bi pripravil literarno, pesniško branje ali prireditve, posvečeno poeziji. Kar daleč nazaj so enkrat poskusili v Lendavi (na pobudo župana Antona Balážka) in (nas) pesnike povabili na nekajurno branje v Centru Bánffy oziroma v tamkajšnji knjigarni. Brali smo več ur tako, da je bilo vseskozi nekaj obiskovalcev, oziroma poslušalcev. Za začetek je prireditev uspela, a je kmalu zamrla.

Za atraktivni dogodek so se odločili in ga izpeljali na Radiu Slovenija, program Ars. Na letališče Jožeta Pučnika so povabili pesnike in

dramske igralce, ki so ves dan v živo brali poezijo, ki so jo lahko spremljali poslušalci kulturno-umetniškega programa osrednje slovenske radijske postaje. Zvočno poetični dogodek *Daljave* je uspel. Kot je pred leti uspel z za-

dek, v lepem pomladnem dnevu, mi je »zarisal« trajen, prijeten vtis.

Kaj danes pomeni biti pesnik? Pisati pesmi? Je naš čas tak, kot je bil čas Hölderlina, ki se je spraševal, čemu pesem v ubožnem času? Današnji čas je čas

pesnik nesebično delil z bralci. Pesem je izrekanje resnice človeka in sveta, ki ga je sam zgradil, a ga sproti tudi rušil. Lepota in resnica sta sestri, tako kot estetika in etika. Torej velja pritrditi pesnici, ki za svojega življenja ni doživela »slave«, da je najpomembneje biti pesnik, živeti poezijo in tako presegati izpraznjenost današnjega, jutrišnjega sveta.«

Ivo Svetina v poslanici razmišlja o pesniški sreči, tudi na primeru Franceta Prešerna, in ugotavlja, da je ta sreča redkokdaj, morda jo čuti pesnik, ko pesem piše in napiše. »Tiste hiše, ki so edina sled božanskega na zemlji, zlata posoda srca, v katero boječe polagaš besedo k besedi, da se pred teboj začne svetlikati Njeno ime, saj je edina pesnikova dolžnost, da ljubi. Biti pesnik pomeni, da svoj jezik prepustiš tihim viharjem, ki šepetajo skozi mlado zelenje. Si svetloba sredi svetovne noči, si luč, ko ugasne poslednja zvezda.«

Z 21. marcem je na svetovnem spletu zaživel portal za književnost in mišljenje Društva slovenskih pisateljev z imenom *Vrabc Anarhist*, poimenovan po neuklonljivem pticu iz romana Ivana Cankarja *Hiša Marije Pomočnice*, ki za nobeno ceno ni bil pripravljen privoliti v ujetništvo. »Simbolno ga z našim portalom, na-

menjenim književnosti in mišljenju, ponovno oživimo. Na njem bomo objavljali najnovejše pesniške prispevke, odlomke iz še neobjavljenega leposlovja, vpogleda v rokopise dramskih besedil in pomembne odlomke iz slovenskega leposlovja ... Vrabca seveda ne moremo primerjati s kakšnim orlom, ki se je v literaturi in siceršnji tradiciji uveljavil kot simbol svobode in moči. Mali ptiček je proletarec, ki se mora z marljivim kljuvanjem drobtin ves čas bojevati za svoj obstoj.« sporočajo iz Društva slovenskih pisateljev in dodajajo, da bodo namenili posebno pozornost tudi socialnemu položaju literarnih ustvarjalcev v družbi. Osrednja naloga pa je, kako približati lepo in ustvarjalno besedo širši slovenski javnosti. Odgovorni urednik portala je dr. Igor Divjak, objavljenih pa je že več različnih besedil.

Kmalu bo tudi tradicionalna *Noč knjige*. Lani je *Noč knjige*, 23. aprila, povezala izjemno veliko število ljubiteljev knjige v 128 slovenskih in zamejskih krajih, kjer se je zvrstilo prek 350 dogodkov. Tudi letos bodo literarna branja, pogovori o knjigi in literaturi, spomnili pa se bomo tudi 100-letnice smrti Ivana Cankarja. Morda bo dogodek *Noč knjige* letos prvič tudi v Porabju. Kaže dobro!

Ernest Ružič

Vrabc Anarhist že čivka. Na portalu so objavljene pesmi in drugi prispevki. Ni razloga, da portal ne bi uspel, kakor je že doslej zelo uspešen Locutio – prva slovenska on-line revija, ki jo pri Mariborski literarni družbi ureja Marjan Pungartnik, objavljene pa so pesmi in krajša prozna dela avtorjev iz cele Slovenije; kot kažejo podatki, je obisk na portalu odličan. Prihaja tudi Noč knjige, ko se na literarnih branjih, ob svečah, zbirajo ljubitelji lepe besede. Tudi med Slovenci na avstrijskem Koroškem in v Italiji. Bo letos prvič tudi v Porabju?

mislijo Italijanski inštitut za kulturo v Budimpešti, ki je na ladjo, ki je plula med mostovima Erzsébet in Verižni, povabil pesnike, okoli štirideset, z vseh koncev sveta. Vsak pesnik je imel spremljevalko ali spremljevalca (moja spremljevalka je bila poznejša veleposlanica Ksenija Škrilec, ki je zdaj veleposlanica na Dunaju, na dogodek pa me je poslalo Društvo slovenskih pisateljev). Pesmi v madžarskem jeziku so brali gledališki igralci, v izvirniku pa avtorji. Ob odlični in vsestranski postrežbi in glasbi je ladja med mostovima krožila kakšne štiri ure, če ne celo več. Dogo-

virtualnosti, resničnostnih šovov, lažnih novic, najbolj perversnega orožja. Lahko poezija, ta stara večšina srca in »naravna molitev človekove duše«, kakorkoli vpliva na človekovo zavedanje o izgubljenem raj? In kaj pomeni danes, da je pesnik znan, nagrajevan, prevajan, čaščen? Nič podobnega kot olimpijski prvak v metu kopja ... To so misli, nanizane iz poslanice predsednika DSP Iva Svetine.

O tem, kaj je bila pesem nekoč, Ivo Svetina meni, da je bila človekova sestra, »ki ga je spremljala na njegovi poti skozi življenje, in bila dar, ki ga je

PREKMURJE

Penezi

Znamo, ka vogrski rosag zadnja lejta malo bole, kak je prva, pomaga Vougrom, steri živejo zvün granice. Ob pomauči Zavoda za regionalni razvoj madžarske narodnosti Lendava ProFutura je bilo lani na tistom tali, gé v Sloveniji živejo pripadniki narodnosti, v dvej razpisih (pályázat) vse vküper raztalanih 2,2 milijona evrov.

Program za tau, ka bi se na narodnostno mešanom območji zbaukšo gospodarski položaj, je sredi preminaučoga leta sprejela tüdi slovenska vlada (kormány). Od 2017. do 2020. leta naj bi Slovenija dala 2,1 milijona evrov pomoči. Prvih 350 gezero evrov naj bi dala že lani, ar so jih nej raztalali, zato se je v začetki toga leta vlada odlaučila, ka de za spodbujanje gospodarske osnove madžarske narodnosti slovenski rosag v trej lejtaj dau 2,1 milijona evrov. Spremembe programa je vlada pripravila v sodelovanji s Pomursko madžarsko samoupravno narodno skupnostjo (PMSNS).

Konec meseca marca je Zdravko Počivalšek, minister za gospodarski razvoj in tehnologijo, vküper s predsednikom krovne manjšinske organizacije Ferenc Horváthom v Ljubljani podpisalo dve pogodbi (szerződés). Pogodba za spodbujanje gospodarskoga razvoja de PMSNS zriktala 960 gezero evrov pomoči, pogodba za spodbujanje turističnih dejavnosti madžarske narodne skupnosti pa 680 gezero evrov. Ob pomauči tej penez do ške naprej vred gemali etnografske hiše, en tau pa de šau za ohranjanje jezikovne in kulturne identitete. Prva je bila podpisana tüdi pogodba - vredna je 360 gezero evrov - za promocijo območja.

Ob podpisu pogodbe je Zdravko Počivalšek cujdau, ka so gospodarski in politični odnosi med Slovenijoin Madžarskofurtboukši in ka jih takši projekti samo ške nadgrajujejo.

Silva Eöry

RAZVIJALI BODO ETIČNI TURIZEM

V okviru 6. zasedanja Odbora za spremljanje programa čezmejnega sodelovanja Slovenija-Madžarska za programsko obdobje 2014-2020 so člani odbora na sestanku, ki je bil 23. marca v Gosztoli (Zalska županija) odobrili štiri projekte, ki so bili oddani v okviru četrtega roka za predložitev vlog. Med izbranimi je bil tudi nekaj več kot milijon evrov vreden projekt z naslovom ETHOS LAND, pri katerem sodeluje sedem partnerjev, vodilni pa je Razvojna agencija Slovenska krajina (RASK). »Skupni proračun projekta, katerega osnovni cilj je razvoj etičnega turizma, znaša nekaj manj kot 1,1 milijona evrov, pri čemer bomo vsi partnerji skupaj prejeli malo več kot 923 tisoč evrov evropskih sredstev,« je povedala direktorica RASK Andreja Kovač in razložila, da poleg njihove agencije iz Porabja sodeluje še Občina Sakalovci, z madžarske strani pa še dve organizaciji iz Županije Zala, in sicer Nap Harmata Közhasznú Alapítvány, sklad iz Galamboka, ter društvo Együtt a sikeres Nováért. Iz Slovenije so partnerji trije: socialni podjetji (Permakulturni center za boljše kakovost življenja in za pot k samozadostnosti Makrobios Panonija iz Lucove in Zavod za socialni razvoj Murska Sobota) in Zavod Marianum iz Veržeja: »Gre za partnerje, ki že zdaj delajo na tem, da bi se območja, na katerih delujejo, razvijala. Delujejo na področju turizma in tudi s socialno ogroženimi skupinami. Poudariti moram, da prvotno mi nismo bili vodilni partner, ampak smo to postali šele po tistem, ko se je Občina Moravske Toplice

odločila, da v njem ne bo sodelovala. Čutili smo, da je ta projekt za nadaljnji razvoj Porabja lahko zelo pomemben, zato smo to nalogo tudi z veseljem prevzeli.«

Produkti, ki se bodo lahko prodajali v trgovinci na Vzorčni kmetiji

- Lahko rečemo, da boste s tem projektom, ki bo trajal tri leta, začeli pa ga boste izvajati meseca julija, nadgradili ponudbo Slovenske vzorčne kmetije na Gornjem Seniku.

»Drži. Vsak naš projekt je usmerjen v to, da kmetiji dodamo nekaj novega. Že takrat, ko je zaživela, so nam povedali, da je naša naloga, da delamo kot dober gospodar. Vzorčna kmetija je nastala zato, da bi bila dober zgled za to, da se s kmetovanjem da tudi v Porabju preživeti. Naša druga naloga je bila, da k temu pritegnemo tudi lokalno prebivalstvo. Vemo, da imamo izredno dobre produkte, ampak zaenkrat nimamo ničesar na trgu. Ljudje zdaj marmelade, namaze, sokove, salame in še bi lahko naštevala delajo samo za svoje potrebe. Bistvo etičnega turizma je, da narediš nekaj dobrega za svojega partnerja, hkrati pa je to dobro za celotno pokrajino. S tem da ponujaš lokalno pridelane izdelke, bogatiš turistično ponud-

bo regije. Mi bomo naš cilj dosegli le tako, da poleg lastnih začnemo tržiti tudi na primer proizvode tetice Elizabete, tete Marjetke ali strica Lacija. V okviru našega projekta bomo tako

poskušali pridobiti vsaj deset lokalnih produktov. Domačinom bomo najprej pomagali, da se bodo registrirali, pozneje tudi pri knjigovodstvu ali še kako drugače. Mi bomo s tem nadaljevali tudi po tem, ko bo naš projekt zaključen. Delovali bomo v upanju, da bodo v treh letih prišli do odločitve, da je njihovo početje smiselno. Madžarska zakonodaja je taka, da omogoča da do vrednosti 600 tisoč forintov letno lahko prodajaš izdelke in ti ni potrebno plačati davka. Tako bi se lahko upokojenci, pa tudi tisti, ki so zaposleni, ukvarjali s tem kot z dopolnilno dejavnostjo.«

- Ko boste pridobili prve kandidate in jih primerljivo usposobili, bodo prav gotovo lahko vzgled drugim. Sicer pa vem, da ste z nekaterimi ljudmi uspešno sodelovali že doslej, tako da je potrebno to sodelovanje samo še ustrezno nadgraditi.

»Res je. Mi s posamezniki že sodelujemo. Kot strokovno pomoč smo organizirali tudi nekaj delavnic.

Marsikaj so se ljudje naučili tudi od svojih prednikov. Naslednji korak je, da se registrirajo in s svojimi artikli pridejo na trg. Madžarska zakonodaja določa, da jih lahko ponujajo v bližini, v krogu štiridesetih kilometrov. Mi bomo na vzorčni kmetiji naredili trgovinico lokalnih produktov. Kolikor se bo dalo, jih bomo uporabili tudi v naši kuhinji, če ne drugače pripravi zajtrkov. Sicer pa bomo v okviru projekta pripravili tudi skupno celostno podobo za naše porabske izdelke.«

- Tudi sama vzorčna kmetija bo doživela nekaj novosti.

»Da. Tudi mi poskušamo našo ponudbo iz leta v leto dopolnjevati. Ker bomo en prostor na kmetiji, ki je bil do zdaj del restavracije, namenili za trgovinico lokalnih produktov, smo se odločili, da zasteklimo našo teraso, tako da bo uporabna tudi v primeru slabega vremena. Našo turistično ponudbo bomo obogatili še s Hišo savn.«

- Drugi porabski partner v projektu Ethos land je Občina Sakalovci. Kakšne načrte imajo oni?

»Pri njih bomo uredili nove prenočitvene kapacitete. Ne gre za izgradnjo hotela ali hostla, ampak za to, da bo občina odkupila staro domačijo in jo obnovila tako, da bodo v njej lahko organizirali različne prireditve. V nekdanjem gospodarskem poslopju pa bodo uredili prenočitvene kapacitete, ki bodo namenjene predvsem mladim, šolskim skupinam, za šolo v naravi. Urejena bo tudi okolica kmetije. Zasajen bo majhen sadovnjak, uredili bodo visoke grede, omogočeno pa bo tudi šotorjenje.«

Silva Eöry

»ČE BI NEJ ODLA SPEJVAT, BI V TAŠI LEJPI MESTAJ NIKDAR NEJ ODLA«

V prejšnji novinaj so Majči Lang pripovedjali, kak ji je doseglo, ka so dobili priznanje Spominsko plaketo Avgusta Pavla z medaljo Skupščine Železne županije. Ka vse so učinili že za svoj slovenski narod, za svojo ves, za svoj varaš pa eške vse kaj drugo nam pa tapovejo zdaj.

- Na svetki so vam vse lepau gora našteji, ka vse ste učinili, sto ste. Tau pá vsakši sam vej najbole, tak ka vas je nin nekak poskrivoma mogo vse vöopitati. »Ja, vej pa Iluška Bartakovič me je to spitavala dosta vse kaj, na pa té gda mi moja či tau prajla, aj dja dola spišem, ka sam dja v svojom življenji delala. Ona ména lažala, ka prej tau v vrtec trbej. Pravim, dobro. Té sam go pitala na drudji den, če je dobro bilau, prej dja, dobro. Pa té, gda sam dobila tau pismo, té mi dola spadnilo, zakoj so me telko spitavale. Pa zdaj moram zavaliti vsakšomi, steri je malo kaj rokau notra emo, ka sam dja dobila priznanje. Ka je drudji to vrejen, nej samo dja, ka dosta tašni djestjo, ka delajo za slovenstvo.«

- Majči neni, taši lidij je zatok nej na telko dosta, steri telko vse delajo pa tak doudji lejt. Delate tak za slovenstvo kak za svojo ves, tak za cerkev kak za Drúštvo porabski slovenski penzionistov pa eške za vogrsko kulturo v Monoštri tü. Pa tau vse zaubston, brezi plače! Zdaj pa povejte tá sami, od koj gučim.

»Dja vejš, dvajsti lejt sam odla spejvat k varaškim slovenskim ljudskim pevkam, tau je to nej léko bilau. Gda si eške bole mladi, té tá dé. Vsikši tjejen smo mogli na vaje titi pa je té skur sir dež üšo pa smo se mogli v Lipo pelati. Pa tau v zima, tjelkokrat smo pejšti domau šli, zatok tau nej vseeno bilau prejk dvajsti lejt. Bilau tak, ka smo šli na vaje pa je tašna oblčina prišla, ka nas prvin zaodla na pauti, kak smo ta prišli. Pa je z nas voda tekla, tak smo sejdlj. Té nas je naša Marija Rituper tak fejs šanalivala, ka smo pr-

vin tak njali vajo. De pa namé zatok to bolelo, ka tak moramo njati. Pa ka si moraš, če vidiš, ka ne moreš, pa drudji so ranč tak bili, vsikšoga nika bolelo. Dja sam s srca rada spejvala te lejpe slovenske naute. Zdaj

Na 20. jubileji varaški ljudski pevk; Majči neni druga s prave strani

naš slovenski radio poslušam, dostakrat naše naute dejo pa tak popevam tü doma, dobro, ka sam sama, ka me niške ne čüje. Pri slovenski meši v Varaši to spejvam v zbori, Trifus Marija nas vodi, ka enoga tašoga

Majči neni radi ojdijo popejvat k varaškomi cerkvenomi zbori to

človeka trbej, steri se razmej na tau spejvanje. Ona nam dosta pomaga, dosta se trüdi z nami. Taum je nej lagvo, ka mi vaje ejkstra nejmano, prvin kak je meša, té nas v zima, v leta Iluška Bartakovič furt tá pa nazaj pripela. Eštje en cerkveni zbor itak mam, ka je v varaškoj cerkvi, tuj že duže kak deset lejt spejvam. Istina, ka dosta tuj v Varaši ne moremo popejvati, ka nas naš gospaud nika ne ceni. Depa dosta odimo na Šta-

jersko, ka je naš dirigent taum kantor. Pa na Vogrskom nas tü zovejo, vsi popovge, steri so bili tü v Varaši, so nas že pozvali tá, gde zdaj služijo Boga. Té 16 lejt spejvam eške pri vogrskom zbori Békeffi Antal. Pri školni-

kaj sam to spejvala prejk deset lejt, pri Pevskom zbori Szivár-vány/Mavrica, v etom leti sam dola pravla. Pri Drúštvu varaški penzionistov sam bizalmi (vodja slovenčarske sekcije) to bila, tisto sem delala 28 lejt,

zdaj sem taum to dola pravla. Spejvanje sam nej dola pravla, ka vse nagnauk ne moreš dola povedati, té si doma ne najdeš mesta.«

- Zvöjn toga popejvate v pevskom zbori pri slovenski penzionistaj tü, kakoli ka na rejdke mate vaje. Mnaugokrat vas prosimo kaj indašnjoga spečti na kakšne razstave ali vekšo pogostitev, redno odite na razne programe tü. Vö nam ovadite, kak

ste si na telko talov leko nota vtalali čas, vej pa svojo držino, svojo življenje tü mate.

»Mojo dejte, puno papirov sam mejla pa mam en kalendar, taum vse nota spisano mam, steri tjejen, steri den kama trbej titi. Pa zdaj gda v pondejlek mam z Békeffi zborom probo predpodnevom v 11-oj vöri, varaški cerkveni zbor pa večer v šestoj vöri má. Tau je lagvo, ka mi v glasbenoj šauli mam vaje, tá pa samo večer leko demo, gda mlajši zgotaufijo. Pa té na den dvakart dém v Varaš. Večer nejmam busa, moram se z biciklinom pelati ali titi pejški. Če ne ojdíš na vaje, té ti tau fali.«

- Vam se je tau nika nej vnaužalo pa eške zdaj nej? Vi ne poznate trüdnosti?

»Nej, gledaj, če rada spejvlaš, té se tau ne šté, ka trbej titi, té ti ranč na pamet ne pride, ka Baug moj, zdaj mi pá trbej titi. Titi trbej pa gotovo!«

- Vsikša skupina je ovakša, v vsakšoj so drüdjji lidgé? Sto je v telko skupinaj, mora dosta požirati, se prilagajati. Kak se poznate (počutite) z njimi?

»Dja vejš, tau je tak, kakši človek je stoj. Taši djé, ka se ma vse kaj ne vidi. Dja sem z nitjin nej mejla nevole. Dja sam nej taša, ka bi se rada kurila ali se mi kaj ne vidi pa bi tak vö pravla. Ta požrem pa dobro. Tak ka mena vsikša skupina dobra bila. Pa ka smo mi odli, ka vse lejpoga smo vidli po Sloveniji! Če bi nej bila vcuj, bi nikdar nej odla taum. V kakše lejpe krajine smo odli pa tjelkokrat. Vseposedik je dobro bilau. Pa v Varaša ranč tak. Tü smo to telko vse odli po cejlom rosadij, tjelkokrat smo v Pešt odli pa z ednoga konca do drugoga konca rosaga. Če bi nej odla spejvat, bi nikdar v taši lejpi mestaj nej odla.«

Majči neni, s toploga srca vam čestitamo pa dobro zdravdje želimo! V moji očaj ste vi ena najlepša pelda Porabski Slovincov! Baug plati vam za vse!

Klara Fodor

Foto: K. Holec, F. Sütö

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Prišle so lastvice

Kak v Železni županiji tak v Porabju so se najprvin prejšnji keden pokazale prve lastvice (lastovke). Gda pride marec, lüstvo avtomatično tau misli, ka de sonce sijalo pa včasín lejpo vrejmen baude, samo tau je nej vsigdar tak, kak smo tau leko vidli letos to. Ftiči so od lüstva staukrat bole občütlivi, zato že naprej vejo, gda baude dobro vrejmen. Zato je pa lüstvo vsigdar tau gledalo, ka se gosi v stero smer nesejo. Če so marca proto severa letele, te so že znali, ka naskora lejpo vrejmen baude. Gda so pa že lastvice pa štoklje prišle nazaj, te so že znali, ka tü je sprtolejt. Dapa tau, kak vejmo, gnesden je zato več to nej vsigdar tak, vejn zato, ka se vrejmen to spreminja. Letos so prve štoklje že konca februarja domau prišle, prvo so 13. februarja v vesi Vassurány vidli, dapa zima je še samo po tejm prišla, kak mraz tak snejg. Za té ftiče, steri rano domau pridejo, je nej ranč mraz najbola nevaren, bola tau, ka nej-majo, ka bi djeli. Tašo se vsakšo leto zgodi, ka edni ftiči po kračešoj pauti pridejo domau, dapa vekši tau zato dobro trufi pa te je že rejsan lejpo vrejmen, gda se nazaj prinesejo. Tau pravijo, steri se k tauma razmejo, ka pri štokljaj najprvin štrk pride domau pa samo sledkar se za njim prinese »žena«, gda je gnejzdo že vret vzeto. Lastvice sledkar pridejo, konca marca, začetka aprila, dapa po ljudskom verovanji bi mogle priditi tam 18.-19. in 20. marca, da Šandor, Djauži pa Benedek v žakli prinesejo toploto.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Guverner Jazbec zapuša
Banko Slovenije

Guverner Banke Slovenije Boštjan Jazbec je predsednika republike Boruta Pahorja in predsednika državnega zbora Milana Brgleza obvestil, da bo s funkcije odstopil 30. aprila. Vodenje Banke Slovenije bo s 1. majem prevzel njegov namestnik Primož Dolenc. Boštjana Jazbeca je za člana odbora in direktorja v enotnem odboru za reševanje, centralnem organu za reševanje bank v okviru bančne unije, predlagala Evropska komisija, nato pa sta njegovo imenovanje potrdila še pristojni odbor v Evropskem parlamentu in pa Svet EU. Mandat za enega od štirih stalnih članov odbora za reševanje bank, ki pomaga zagotavljati urejeno reševanje bank s čim manj stroškov za davkoplačevalce in gospodarstvo, traja pet let, brez možnosti podaljšanja. Jazbec bo v vodstvu enotnega odbora nasledil Joanne Kellerman.

Umrli najstarejši Slovenec

V 111. letu starosti je umrl najstarejši Slovenec Nikolaj Dragoš. Nekdanji miličnik, rojen 27. avgusta 1907, je bil najstarejši moški prebivalec Slovenije vseh časov in eden izmed le treh »superstoletnikov« v slovenski zgodovini. Pokojni je dočakal 110 let in 216 dni, s čimer je postal najstarejši moški prebivalec Slovenije vseh časov. Starost 110 let sta doslej dosegli le dve ženski, Marija Vencelj Maggi in Katarina Marinič, ki je leta 2010 umrla v starosti 110 let in 307 dni. Nikolaj Dragoš, ki je še do nedavnega pisal pesmi, poleg tega je v 100. letu napisal avtobiografijo, se je rodil v belokranjski vasi Griblje. Po drugi svetovni vojni je dobil službo kot delavec ljudske milice in v okviru uprave za notranje zadeve deloval vse do svoje upokojitve. Poročil se je star 40 let ter imel sina in hčerko.

Sandi Horvat – romski novinar in pisatelj

PREPROSTO ENOSTAVNO ČAS JE ZA SPREMEMBE

V Lendavi so pred kratkim predstavili knjigo z naslovom Preprosto enostavno čas je za spremembe. Napiso jo je 33-letni Sandi Horvat, novinar, steri na RTV Slovenija pomaga delati romski radijsko in televizijsko oddajo. Knjigo je vküper z vogrskimi in rovaškimi partneri vödala Ljudska univerza Lendava in tau ob pomauči penez iz programa Erasmus+.

»Naslov knjige je moj življenjski moto. Ge sam v svojom žitki že dosta, tak dobroga kak slaboga, skauz dau,« je raztolmačo Sandi Horvat, steroga njegovi pajdaši in kolegi zovejo Sonček, tak ka si je tüdi na Facebooki odpro profil pod imenon Sonček Sandi. Knjiga, v steroy je opisoy svoj žitek, je bila prevedena tüdi v vogrski in rovaški gezik, »čiglij sam tau prva spoj nej brodo. Gda sam spozno direktorico Ljudske univerze Lendava Rahelo Hojnik Kelenc, mi je ona pravla, ka bi tau leko biu tüdi priročnik, steri bi dosta pomago skonikom, steri delajo z Romi. Pišem tüdi o tom, kak se počütiš, gda zvejš, ka si Rom, pa ka sta romska kultura in gezik. Lepau je, ka je knjiga bila dobro sprejeta. 400 izvodov smo dali vö, pa jih skor nega več. Knjige smo nej odavali, liki talali. Gda sam biu v depresiji ali slabe vole, sam rad šteu takše knjige, kaj je moja. Iz tej knjig, stere sam daubo v dar, sam se dosta navčo o tom, kak biti pozitiven. Zatau sam steu, ka tüdi moja prpovejst nekomi pomaga. Z Rahelo zdaj že brodiva, kak zriktati peneze za ponatis knjige.«

Sandi Horvat je gor raso na Gorenjskom. Do svojoga 13. leta, do tistoga mau je z držino živo v Kranjski Gori, je spoj nej znau, ka je on Rom. »Moj oča in mati, oba sta iz Prekmurja, sta se spoznala na Gorenjskom, gé sta oba delala v turizmi. Prvih tri-

najst let, stere sam preživo v Kekčevi deželi, je bilou rejsan lepih. Meu sam lepo detinstvo. Po tistom, gda je oča zbetežau za multiplo sklerozy, smo vidli, ka nemo

Sandijevo knjigo radi štejo

več mogli ostati v stanovanji, stero je nej melo lifta. On je čeduže slabše odo. Z bota je prišo na bergle, kesnej v Prekmurji že na voziček in na postelo. In tak smo se preselili v očovo domajo vesnico, Vadarce, gé ške gnesden živem. Tü smo si napravili

Kak novinar rad guči tüdi pred mikrofonom

ram. Ges sam te spoj nej znau, kama se selim. Celi svoj znani svet, sošolce in pajdaše, sam mogo pistiti za sebov. Te je prišo za mene

ške drugi šok, vej pa sam do tistoga cajta nej znau, ka je moj oča Rom. Spaumnim se, kak sam tau zvedo. Ena od mojih tet je oči neka po romsko povedala. Nej je znala, ka ge tau čüjem. Šau sam k njoj in sam jo pito, kakšni gezik je tau. Morem povedati, ka mam ges trno rad tijinske gezike, vej pa gučim angleško, nenško, špansko, samo nejsam razmeu, ka je ona gučala. In te mi je samo pravla: »Vej pa mi smo Cigani«. Glij v tistom cajti so bili v Sloveniji po vsej medijaj Strojanovi, ena romska držina, s stero so nevole bile. Svojo edino

predstavo o Romih sam meu prejk te držine. Te sam si tak brodo, Jezuš, vej pa tau sam nej ges.«

Sogovornik oči, steri je na žalost že pokojni, in materi ne zameri, ka sta njemi kak deteti nej povedala, ka je Rom: »Znam, ka sta mela svoje raz-

loge, ka sta se tak odlaučila. Samo telko mi je žau, ka sam nej gor raso z romskim gezikom, tak ka se ga morem zdaj včiti. Tüdi kulturo in zgodovino zdaj spoznavam in odkrivan, ka je fantastična. Tau je tista dodatna vrednost, ka mene dela stauprocenatnoga. Gnesden tak pravim, ka sam ponosen (büszke), ka sam Rom, vej pa me tau dela popolnoga. Je pa moglo miniti dosta lejt, ka sam do toga prišo, ka sam san sebe sprejel kak Roma.«

V osmi razred je odo na OŠ Grad, po tistom pa je šau v so-

boško gimnazijo, čiglij je bilou dosta takših, ka so njemi pravli, ka se naj rajši vči za kakšni poklic. »Vsi so bili veseli, gda sam napravo maturo. In te sam šau študerat v Maribor, angleški in nenški gezik. Po par mesecaj sam mogo - zavolo problemov s penezi in tüdi zavolo toga, ka se je oči zdravdije poslabšalo - študij ta njati in sam osto na socialni pomauči. Grato sam glij takši Rom, kakšnoga poznamo v stereotipi, ka žive na plečaj rosaga. Po dvej lejtaj sam šau ške gnauk probat izredno študerat multimedijo, pa mi je pa nej vö šlo zavolo penez,« je raztolmačo sogovornik in povedo, ka se je vse vöminilo te, gda je biu star 23 let. Malo po tistom, ka je mati doživela srčni infarkt, je tüdi njega stisnilo pri srcej: »Gda je ona prišla domau z rehabilitacije v topli caj, bilou je v petek, je meni začnilo srce trno brž biti. Odpelala me je v špital, gé so me zadržali. Celo nauč sam biu priklopleni na mašine. In te se mi je neka obrnilo v glavej. San sebe sam pito, ali je tau konec mojoga žitka. Ka če se zrankoma več ne zbidim? Star sam 23 let in sam v žitki nika ške nej napravo in doživo. Te sam se odlaučo, ka če se zrankoma zbidim, te škem neka napraviti iz svojoga žitka. In tak je tüdi bilou. Na srci so mi najšli lüktnjo na pravi strani srca in me vözvrátili. Psiholog mi je pravo, ka je bole kak tau, za moje probleme bila kriva psiha. In te, gda sam začno ovak broditi o sebi in svojom žitki, ka sam se nej več püsto telko sekerati in sprovcerati, biti pod stresom, sam začno delati na sebi. Gda sam svoj „pod“ v glavi začno spreminjati, se je na boukše obrno tüdi moj žitek.«

Silva Eöry

Kejpi: osební arhiv Sandija Horvata

VELIKONOČNI ZAJČEK IN GUMIJASTI ŠKORNJI

Zajček
pirhe je preštel,
po dva in dva
je s tačko vzel:
dva modra,
dva bela, (oba sta še cela!),
dva siva, dva rumena,
dva črna, dva zelena,
dva rožnato rdeča
zdaj polna je vreča!

(Mili Hrobath)

se v vrtcu pogovarjali o že zelo težko pričakovani pomladi, o njenih prvih znanilcih, sončku, ptičkah in drugih pomladnih cvetlicah. Prepevali smo pesmice o zvončku in trobentici in se naučili pesmico o pomladi. Otroci so tudi povedali, da upajo, da se bo narava zares prebudila v času velikonočnih praznikov in da se tudi

Sreda pred veliko nočjo je bila za otroke v Vrtcu Gornji Senik prav poseben dan, kajti obiskal jih je velikonočni zajček in jim nastavljal v travo na otroško igrišče pisane pirhe ter čokoladna jajčka. »Danes imam s sabo v vrtec gumijaste škornje!« so ta dan ob prihodu v vrtec vzklikali otroci, polni navdušenja in pričakovanja. Prav vsak otrok se je že doma spomnil, da mora danes imeti s sabo v vrtec gumijaste škornje, da bi tako lahko skupaj z drugimi

zato teh praznikov še posebej veselijo. Poleg tega jih bo med prazniki obiskal velikonočni zajček in jih razveselil s skrivanjem jajčk v travo. V vrtcu

otroki iskal pirhe in čokoladna jajčka na mokrem otroškem igrišču.

Joj, to je bilo lepo in vznemirljivo pričakovanje otrok. Le-ti so prinesli s sabo tudi manjše košarice, da bi vanje položili pirhe in čokoladna jajčka. Da bi priklicali velikonočnega zajčka, so otroci pokazali, kaj vse so se v času priprave na velikonočne praznike naučili v vrtcu. Povedali so, da smo

smo se tudi pogovarjali o zajčku. Povedali smo, kakšen je zajček, kaj zajček dela in kaj rad jé. Plesali in rajali smo ob pesmicah o zajčku. Igrali smo se igro Didl didl dajčka mi imamo zajčka, plesali in rajali smo ob pesmici Zajček dolgoušček in z zajčkom zaplesali v paru ob pesmici Pleši z mano zajček. Naučili smo se besedne igre o zajčku. Naredili smo si zajčke iz papirja in se

Ptuj: darilo, vredno posnemanja

RUDI RINGBAUER JE PTUJU PODARIL VEČINO LIKOVNE ZBIRKE

Po izobrazbi pravnik, po duši humanist in Sobočanec Rudi Ringbauer je mestu Ptuj, kjer preživlja večino svojega dinamičnega življenja, podaril prek 300 likovnih del iz bogate zasebne zbirke, ki je nastajala več desetletij. Del zbirke bo do 6. maja na ogled v novi, lani ustanovljeni galeriji mesta Ptuj. Razstavo spremlja obsežen katalog, ki ga je uredila umetnostna zgodovinarica in avtorica razstave dr. Marjeta Ciglencečki. Ob lanskem popisu so

V grafiki Lojzeta Logarja Veliki M še Rudi Ringbauer

v Ringbauerjevi zbirki našli 432 del različnih avtorjev, med katerimi prevladujejo grafični listi Lojzeta Logarja, s katerega deli je zbirka tudi začela nastajati. Ringbauer je podaril 83 Logarjevih grafik Krajinskemu parku Goričko. S temi deli je začela nastajati stalna likovna zbirka v gradu Grad.

V zbirki Rudija Ringbauerja so dela najvidnejših slovenskih likovnih umetnikov: Janeza Bernika, Sandija Červeka, Franca Mesariča, Marjana Gumilarja, Janeza Boljke, Zvesta Apolonija, Jožeta Ciuhe, Bogdana Borčiča, Ignaca Medena, Štefana Hauka, Marjana Remca, Bogdana Čobala, Zdenka Huzjana, Štefana Galiča, Boruta Vilda in drugih.

Rudi Ringbauer je izdal tudi 4 knjige aforizmov (in jih več let objavljaj v Delu) in esejistično delo Moj prepir z Bogom.

E. Ružič

vživeli v vlogo zajčka. Otroci so se veselili barvanja pirhov v vrtcu. Igralnico smo okrasili z najrazličnejšimi otroškimi izdelki. Skupaj z vzgojiteljico Evo so otroci posadili čebulice in si vsak dan ogledovali, kako rastlina raste. Naredili so tudi papirnate kokoši in piščančke. Tako so otroci začutili praznično vzdušje v vrtcu. Skupaj smo se igrali gibalno igro Lisica, kaj rada ješ? in igro Skrij jajca, pri kateri so otroci iskali skrita jajca. Pove-

dali smo, katere velikonočne jedi nesemo k blagoslovu na velikonočno soboto. Kako doma pripravimo velikonočni zajtrk na veliko noč.

Naše prepevanje lepih pesmic o zajčku v vrtcu in na igrišču pa je slišal tudi velikonočni zajček in se odločil, da bo razveselil pridne otroke. In res je storil tako. Na igrišču, pa tudi v vrtcu je otroke že čakalo presenečenje.

Zapisala in fotografirala: Andreja Serdt Maučec

... DO MADŽARSKE

Madžarska naj ne bi bila končna postaja za migrante

»Moramo se izogniti temu, da bi postala Madžarska zbirališče in končna postaja migrantov, je izjavil še pred volitvami zunanji minister Péter Szijjártó, ki se je skliceval na novo politiko Avstrije, ki je usmerjena proti migrantom. Opozoril je na prisotnost migracijskega pritiska, saj – kot je rekel – v Afriki in na bližnjem vzhodu je množica ljudi v nemogočem življenjskem položaju in kadarkoli se lahko napoti proti Evropi.

Po mnenju zunanjega ministra se Madžarska, v kolikor se po volitvah spremeni vlada, lahko najde pod dvojnimi pritiski. Na eni strani bo želel Bruselj na podlagi kvot v državo pošiljati migrante, ki so že v Evropi, na drugi strani se bodo prihajajoči migranti zaradi stroge kontrole avstrijskih organov zaustavili in ostali v državi. Poudaril je, v kolikor ostane na oblasti sedanja vlada, bo nadaljevala sedanjo politiko in bo branila državo pred migranti.

Do konca marca je zmrznilo 200 ljudi

Po podatkih Madžarskega socialnega foruma je na Madžarskem do konca marca zmrznilo 200 ljudi. 53 odstotkov jih je umrlo na prostem, večinoma so bili brezdomci, ki se niti ponoči niso posluževali zavetišč, da bi bili na toplem. 47 odstotkov jih je umrlo v lastni hiši ali stanovanju zaradi pomanjkanja gretja. To so bili večinoma starejši ljudje brez sorodnikov in oskrbe socialnih delavcev. Najmlajša žrtev je bil dojenček, najstarejša pa 93-letna ženska. Po mnenju Madžarskega socialnega foruma bi morala na eni strani vlada bolj podpirati ljudi, da bi si lahko poskrbeli za stanovanja, na drugi strani bi morala socialna mreža delovati bolj učinkovito, da ljudje ne bi zmrznili v lastnih stanovanjih.

SAMO SEM SPAT ODLA DOMAU

V Otkovci, nejdaleč kraj od kapejle, živejo Mijautjina Anuška, po možej Horvat, zdaj že sami. Gda sem pri njej odo, je tak fejest veter fudo, ka so tetica Anuška ranč nej smeli trno vö na dvor, nej ka bi je veter goraobrnö. Pa ovak tö kama bi šli, so prajli, če kauli nji vsi njeni vrstniki so že tapomrli, tak ka bola so samo v rami, sploj pa v zimi, gda je mrzlo. Sprtolejt, gda je že baukšo vrejmen, kak je zdaj, te so v ogradci, zato ka fejest radi majo rauže.

- Tetica Anuška, vi ste se tøj naraudili v tau rami, gde zdaj živete, tau je bejo vaš rojstni ram?

»Nej, dja sem tam prejk na drüğom brejgi živela, tam sem se naraudila, tam sem mejla rojstni ram. Nas je doma šest bilau, trdje mlajši, mati, oča pa baba.«

- Dejdek?

»Dejdek nej, zato ka je on nejn (nekje) v Meriki austö.«

- Dobro je bilau tam doma na brejgi gorrasti?

»Kak mlajšom je dobro bilau, istina, te je še nej bilau telko dobraute kak gnesden, dapa mi smo zadovolni bili s tistim, ka smo meli. Mi smo se ednoma maloma cukra tak veselili, kak če bi ne vejim ka velkoga dobili. Prvin je lüstvo nej odlo tak v bauto kak zdaj, istina, ranč je nej bila, če kaj trbelo, te je v Varaš trbelo titi. Te je nej trbelo dosta v bauto odti, zato ka vse smo doma pripauvali, zvün cukra pa sauli. Melo pa kaj tašo nika nej trbelo, zato ka pšenico smo na Črejtник na mlin vozili.«

- Stariške so dosta grünta meli, ka so tau vse leko pripauvali, ka je vam trbelo?

»Telko so meli, ka je nam trbelo, kaulak rama smo meli grünt, na Malöji pa tøj vrkar nejdaleč kraj od nas. Krave smo meli, vsigdar dvej, tri, zato ka s tejmi smo vozili vse, ka je trbelo, te še nej bilau traktorov kak gnesden,

pa itak smo vse domau zvozili, če ranč bola pomalek.«

- Ka ste meli, sestre ali brate?

»Dvej sestre sem mejla, dja sem bejla najstarejša, edna je v Varaša, drüga se je pa v

Mijautjina Anuška iz Otkavce

Traušče oženila, dapa ona že mrla.«

- Dvej sestre so vö iz vesi odišle, samo vi ste ostali doma.

»Zato ka dja sem se doma v vesi oženila, zato sem doma ostala. Moj mauž je od tec, od tauga rama valaun bejo, od Robajnini. Gda sem se oženila, nejdaleč kraj sem prišla od daumi, samo par stau mejtrov. Vseedno kak daleč bi mogla titi, zato ka dosta vse sem nej mejla, ka bi s seuv vzela od daumi, samo gvant, ka sem mejla, nika drügo nej.«

- Gda ste začnili delati?

»Osemnajset lejt stara sem bejla, gda sem v židanoj fabriki začnila delati pa od tistec se odišla v penzijo, v cejlom življenji sem edno službo mejla, vsigdar sem v židanoj fabriki delala. V Budimpešti sem začnila, tam sem pau leta delala, zato ka sprvoga so me ta goravzeli, tøj v Varaši sem nej mogla nutrapridti. Ta sem tū samo tak leko nutraprišla, ka sem

mejla ednoga bratranca, steri je na ministrstvi delo, on mi je tanapravo, aj me goravzemejo.«

- Nej je bilau špajсно iz edne male vesi v eden velki varaš pridti?

»Špajсно je bilau, kak sem taprišla, na tretji den sem že delat üšla. Tau še nikanej, gda sem se pelala s cugom, vöro sva nej mela zgučaniva z bratrancom pa ništje me je nej čakö, ništje je nej pomé prišo. Sama od sebe sem mogla tanajdti, atrejs sem dola mejla napisanöga, lüstvo sem spitavala, gdeta pa

kak leko tapridem. Od železniške postaje Keleti sem se gnauk pelala, gnauk pejšti üšla dočas sem v Kispest nej prejšla. Še zdaj si dostakrat brodim, kak sem leko tanajšla, vej pa še osemnajset lejt stara sem nej bejla. Pau leta

šti delali, nej?

»Nej je leko bilau, zato ka sprvoga sem pejšti odla delat, gda sem telko že prislüžila, ka sem si leko biciklin tjöjpila, samo potistim sem se z biciklinom vozila. Dočas sem prejk po gauštja proto Žejdove dvej vöre odla pejšti samo ta, pa te ranč telko nazaj tū. Gda je zima bejla pa velki snejg, te sem tak trüdna gratala, dočas sem v fabriko prišla, ka je zame tisto delo počivanje bilau. Dva najset vör sem kraj od daumi bejla vsakši den, če sem delala pa sem pejšti odla. V zimi sem v kmici odišla pa je kmica bejla, gda sem domau prišla, samo telko, ka sem domau spat odla.«

- Gda je začno bus voziti v Otkovce?

»Tam v petdesetšestöj leti je prejšö k nam najprvin fakarus bus. Vö iz Varaša prejk Máriaujfaluna je prejšö prejk Otkovec do Števanovec, pa ranč tak je üšo nazaj na den dvakrat.«

- Kelko lejt ste delali v židanoj fabriki?

»Dvatresti lejt sem delala v židanoj fabriki pa te leta 1983 sem v penzijo odišla.«

njo meli pa edno malo ižo, gde smo vsi vtjöper spali. Natöu se dobro spominjam, ka v zimi, gda je fejest mrzlo bilau, pri nas je vsigdar dobro toplo bilau znautra v rama.«

- Gvant je nej vonjo po dimi?

»Tau dja ne vejim, zato ka mi, ka smo tam bili, smo se že vejn vcujvzeli k tauma, bola so drügi poznali tau sago.«

- Kak ste leko tjöjali na tistom špajerti, gde je nej bejo plautlin?

»Tašo ognjišče je bilau, gde je odjen goro, piskre so pa gora na drajfus djali, gda so kaj tjöjali, pekli so pa v kalaj ali v peči.«

- Gda ste te stari ram razmetali?

»Te ram je že od sestre mauž Čajta razmetö, zato ka je prtji grato pa se je vtjöpobrno, baug vej, kak staro je tau moglo biti.«

- Dobro je bilau, gda ste v te nauvi ram prišli potistim, ka ste se oženili?

»Pa vejš, ka je dobro bilau, vse nauvo pa čejsto, več iž, nej smo bili eden na drüdjim, dapa samo dočas je bilau dobro tøj biti, ka sem nej sama ostala. Zdaj ka sem že sama, zdaj je že nej tak dobro, edna hči Marika v Sloveniji v Ljubljani žive, Eržika na Žejdovi, sin Zoli je pa tak mrau pa ranč tak Margit tö, s sterov je vtjöpar žejvo.«

- Tjelko stari so bili mauž, gda so mrlji?

»Šestdeseteno let je star bejo, gda je mrau, tak si ga ti najšo tam na ogradi, gde je kosijo.«

- Zdaj ka ste sami, ka delate cejli den?

»V zimi sem bola samo v rami, tjöjati mi nej trbej, ka obed mi nosijo, gda je dobro vrejmen, te malo vanej delam v ogradci. Rada mam rauže pa etak, če kaj malo delam, čas mi tū bola dé.«

Karči Holec

Hiša, v steröj zdaj že sama živi

sem tam delala, potejstim sem nazajprišla v Varaš, tak ka s cugom sem se pripelala, zadvečerek sem pa že začnila delati.«

- Odtec, iz Otkovec je bola težko bilau delat odti v Varaš, kak gda ste v Budimpe-

- Gda ste se oženili, potistim ste te ram zidali z možaum?

»Nej, te ram je že bejo, gda sem dja se prišla, zato ka petdesetšestöga ali petdeset-sedmöga so ga zidali. Doma smo mi te še dimnatno tjöj-

Slovensko štenjé - ga v zem' te v roké! - 10.

»Kaj pa je tebe treba bilo?«

Slejdna leja v žitki *Fran-ceta Prešerna* so kratek cajt, donk pa je slovenski pesnik tistoga ipa napiso eške več erični pesmi. Njegi takzvani »kesni čas« se je začno leta 1840, gda je grato krepši od svoje življenjske krize, pa vse do leta 1846, gda se je prejk v Kranj spakivo pa enjo pisati pesmi. V tom cajti je več nej nūco komplicerane romanske forme, povrno se je k prausnim kiticam. Nej je več piso o romantični temaj - kak je na priliko idealna lūbezen -, liki bole o konkretni vsakdenešnji delaj, ka se pozna v njegvi nauvi lūbeznski pesmaj tō. Austo je romantični pesnik, šteri pa má bole oster pogléd, dostakrat pa je méren ali humoren.

O svoji kesni lūbezenski pesmaj je Prešeren povōdo, ka je je tak napiso, »aj se vidijo prausnim paverskim pojbm tō«. Napisati je sto pesmi za lūstvo, štere bi se leko spejvale ranč tak. Tau je istina za verš »Pod oknom«, šteri v formi sere-nade guči o sentimentalnoj bolezn lūbimca, šteri pod auknom zaman čaka valas svoje lūblene. (Pesem je na našo rejč prejkspiso pokojni gorički pesnik *Milan Vincetič*, s prekmurskimi rečami go večkrat spejva *Klarisa Jovanović*.)

Vu verši »K slovesu« slobaud djemlé od svoje dekle pa raztomači, ka se za vsikdar odpovej lūbezni, vejpa ga čaka več samo smrt. V pesmi »Sila spomina« se eške gnauk sreča z lūblénov, liki

že oženjenov deklov - zmejs pa gorpride, ka ga na tau žensko eške itak veže čutenje, štero de trpelo do smrti. Verš »Ukazi« guči od toga, ka če rejsan ma lūbléna dek-la dozapovej oji za njauv, ne more si pomagati prauti lūbezni do njé.

Kak leko vidimo, v tom cajti ostane Prešeren pri kračiš pesmaj, štere nepoveže v cikluš, v sebi pa nemajo kakše velke pesniške ideje. Med

Ana Jelovškova je bila mati trej Prešernovi mlajšov - pesnik ji je postavio spomenik v pesmi »Nezakonska mati«

té verše bi leko cujslišala pesem »Nezakonska mati« tō, štera pa je nej samo lūbeznska, liki so njeni motivi šurši. Tau je edno samo pisanje, za štero je pesnik daubo idejo po *Ani Jelovškovi*, materi njegvi trej mlajšov. V pesmi pripovejda nezakonska mati, štero so zapūstili, pa se pogučava s svojim detetom v zibeli. Oprvin tapovej, kak živé edna nesrečna zapūščena mati, s šterov se držina sploj grdau ponaša. Oča deteta je vujšo, tak se mati odlauči, ka se nede več spravala z lūbeznirov, liki samo s svojov bábov - té motiv najdemo eške v več Prešernovi kesni pesmaj. Vidimo kej idealne matere, šteroga

prauti postavlja realnoj materi, ki se ne briga za svoje mlajše. Leko povejmo, ka je tau edna najbolje humana pesem Franceta Prešerna.

Prva, kak je Prešeren na vōke tanjau pisanje pesmi, je napiso eške dvej romanci ali baladi. Brodimmo, ka je »Judovsko dekle« napiso po spomini iz mladosti - leta 1828 je gorpoisko eden grad na Moravskom pa se malo zalūbo v edno Židauvkinjo. Istina pa je, ka je pesnik pozno nemško ljudsko pesem s takšim motivom ranč tak. Verš oprvin nutpokaže srečanje Judinje z mladim krščanskim pojbm v gradskom parki, zakon med njima pa je nej mogauč zavolo ovaške vōre. Pesem se konča z mislijov, ka de venak lūbezen eške dugo trpela.

Balada »Neiztrohnjeno srcé« guči o pesniki, šteroga lūbléna neške meti, zavolo toga pa enja spejvati. Gda ga po smrti vō z zemlé skopajo, vidijo, ka je njegvo srcé eške živo, vejpa so v njem ostale pesmi. Vanej ga njajo, narava pa nazaj vzeme iz srca vse sēnje, štere je tá položila. Balada česti pesnika, že skoro kak v ednoj mlašečoj pripovejsti - takšo je bilau Prešernovo romantično gledanje na znamenje njegve meštrije.

Leta 1844 je France Prešeren napiso pesem, štero venak največ lūdi po svejti pozna: tau je »Zdravljica«, od štere 7. kitica je gratala himna Republike Slovenije. Tau je Prešernova najbolje važna narodnopolitična pesem, štero je napiso te, gda je v Ljubljano prišo habsburški cesar *Ferdinand*. Pesniški kolegjar *Jovan Vesel Koseski* je cesari napiso patriotsko odo, Prešernova pesem pa nutpokaže druge, liberalne pa demokratske ideale. »Zdravljica« je kak edna napitnica (pohár-

köszöntő), v prvoj polovici so najbolje važne ideje o bratstvu Slavov, neodvisnosti ino slobaudnosti, štere trbej dosegniti s sodačkimi škermi. Té kitice je cenzura tistoga ipa vōpotegnila, njala pa je drūgi tau, šteri se začne z verzi o slovenski mladeničaj pa mladenkaj. V njem je najbolje važna ideja o vkūpnom žitki narodov, štero si je za himno vōodebro mladi slovenski rosag.

Austrijska cenzura je nej mogla trpeti »Zdravljico« nadruknivali so go po revoluciji leta 1848

Prešeren je tau pesem nej mogo včasik na svejklo dati, po svajūvanji s cenzori so go nadruknili eške samo po revolucijav v leti 1848.

Knigo s svojimi najbaukšimi pesmimi je z imenom »Poezije« Prešeren vōdau na konci leta 1846. Na začetki je sto cujdati svoje, na nemški dojobrnjene pesmi tō, depa se je donk nej za tau odlaučo. Verše je raztalo po romantičnoj metodi, po formi pa temaj: oprvin so bile »Pesmi«, štere je leko lūstvo spejvalo tō. Dale pridejo »Balade in romance« ino »Različne poezije«, kniga pa se konča s »Krstom pri Savici«. »Poezije« so se povidle vnaugim lidam, samo ka so je pomalek odavali. Kritika

je pripoznala kvaliteto Prešernove poezije, tistoga ipa pa so eške nej cejnili veličino njegovoga dela.

France Prešeren je nej samo prvi pravi slovenski pesnik, liki je do gnes austo najvekšo imé slovenske književnosti. Tau pa nej samo zavolo toga, ka je kisnej znamenūvo za kulturo pa nacionalno čutenje Slovincov, liki zavolo estetske vrejdnosti njegve literature tō.

Piso je o vsefelé socialni, moralni, mišlenjski ino politični témaj, pri njem pa má eške vekšo znamenje, ka je tau majsterski zdrūžo s svojimi motivi pa formov. Njegve pesmi ne hasnejo za vsakdenešnji žitek, liki v sebi nosijo nika več, ka napravi človeka bole bogatoga.

Konservativni kraug staroslovincov je takšo umetnost nej

pripozno, zatok so pa na veličino Prešerna gorprišli mladoslovenci s *Franom Levstikom* ino *Josipom Stritarom*. Pravo vrejdnost njegvoj poeziji pa je dalo eške samo 20. stoletje.

Prešernove pesmi po svojoj naturi slišijo k evropskoj romantiki. Po tom tali je pesnik gnako vrejden kak najvekši romantični poeti, vejpa je vkūpne téme, ideje ino forme ponūco v *slovenskoj poeziji*. Zatok je nej čudno, ka je slovenski narod po njem poimenūvo centralni ljubljanski trg - gde eške itak stogi njegvi kip, šteri gleda prauti nikdar zadobljeni *Primičevoj Juliji*.

-dm-

Drugi Slovenski dan na monoštrski gimnaziji

Lahko bi rekli, da postaja Slovenski dan na monoštrski Gimnaziji Mihály Vörösmartyja tradicija – letos, 6. aprila, so ga namreč na srednješolski ustanovi priredili že drugič. Program se je sicer začel nekoliko izven slovenskega konteksta, kajti učenci

venskih prijateljev.

»S programom Slovenski dan smo pričeli v lanskem letu z namenom, da bi učenci naše šole поблиže spoznali kulturo slovenskega naroda in Slovenijo. Vanj nismo vključili le učencev slovenskega jezika,

Porabski Slovenci. Tudi sama je poudarila, da deluje na Madžarskem skoraj petdeset podjetij, ki iščejo govorce slovenskega jezika. »Oglejte si turistično tablo pri vstopu v mesto in izvedite, zakaj so Slovenci dobri ljudje,« je zaključila zagovornica. Slovenski dan na Gimnaziji Mihály Vörösmartyja so s krajšim kulturnim programom popestrili učenci DOŠ Jožefa Košiča z Gornjega Senika, ki so pod mentorstvom Margite Gyécsek predstavili venček porabsko-prekmurskih ljudskih plesov.

»Tudi za večinski narod je pomembno, da ve, kdo so Slovenci na Madžarskem in kakšne šege ohranjajo. Naj spoznajo našo tradicijo, s tem namenom se prirejajo slovenski dnevi na gimnaziji,« nam je kasneje povedala slovenska parlamentarna zastopnica Erika Kőleš Kiss in dodala: »Lepo je, če dijaki, s katerimi živimo, spoznajo tudi naše pomembne ljudi.«

Res je, učenci monoštrske srednješolske ustanove so si lahko že predhodno ogledali razstavo na panojih, ki jih je o življenju in delu Avgusta Pavla pripravila slovenska zagovornica. »Moramo poznati ljudi, ki so naredili nekaj za to, da se naša preteklost ohrani. Da spoznamo razmišljanje ljudi z dvojno identiteto, z madžarsko in slovensko navezanostjo,« je poudarila Erika Kőleš Kiss, nato pa odšla v eno od učilnic, da bi učencem 7. razreda predstavila prvega poklicnega znanstvenika iz vrst Slovencev na Madžarskem.

»Izredna šolska ura književnosti« je potekala interaktivno, nekdanja srednješolska profesorica je v dogajanje vključevala tudi dijake. Prebrala jim je nekatere madžarske pesmi Avgusta Pavla ter predstavila njegovo ljubezen do rodne Slovenske krajine in slovenske družine. »Tudi Avgust Pavel je bil dijak vaše gimnazije,« je šolarjem razkrila Erika Kőleš Kiss in kot zaključek Slovenskega dneva učno uro o Avgustu Pavlu izvedla še v 9. letniku.

-dm-

Dijaki Gimnazije Mihály Vörösmartyja so se drugič udeležili Slovenskega dneva

kar petih gimnazijskih razredov so si v jutranjih urah ogledali film o zgodovinskem spominu prekmurskih Madžarov z naslovom »Miljniki v Prekmurju« režiserke Anasztázia Gál.

Nekaj minut pred enajsto uro so se nato v avli gimnazije zbrali učenci šole in najprej prisluhnili slovenski pesmi Milene Batič »Vsaka domovina ima svoje nebo« v izvedbi učenca 9. letnika Zalána Langa. Na sporočilo pesmi se je nato navezal generalni konzul RS v Monoštru dr. Boris Jesih, ki je izpostavil, da je za večino Slovencev domovina Republika Slovenija, vendar to ni res za Slovence na Madžarskem. Njihova kultura je del kulture tega območja, je nadaljeval, zato je prav, da se slovenski dnevi odvijajo tudi na gimnaziji. »Danes je v Evropski uniji zaželeno, da govorimo ob svoji materinščini dva svetovna jezika in še jezik soseda - zakaj ne bi to bila slovenščina?« je prisotne vprašal slovenski diplomat in dodal, da si vsak dijak želi v življenju doseči čim več. Pri tem je znanje slovenščine enkratna priložnost, saj je povpraševanje po madžarskih državljanih s tem vedenjem redno. Zato naj se srednješolci ne bojijo nadaljevati študija morda celo v Sloveniji in naj si tako pridobijo veliko slo-

temveč tudi ostale,« je poudarila namestnica ravnateljice gimnazije Dancs Józsefné, Julka. Zbrane dijake je nato zagovor-

Zagovornica Erika Kőleš Kiss - nekoč srednješolska profesorica - o Avgustu Pavlu

nica slovenske narodnosti v madžarskem Parlamentu Erika Kőleš Kiss zaprosila, naj se sprostijo in usedejo. Kakor je povedala, je pred mnogimi leti tudi sama obiskovala učilnice te šole. Takrat je sama nekoliko odstopala od okolja - bila je slovenskega porekla. Še danes živi v Monoštru okoli šeststo Slovencev, tako zagovornica, ki morajo sobivati z večinskim narodom v medsebojnem spoštovanju. Izrazila je upanje, da se bodo dijaki po Slovenskem dnevu spraševali, kdo so bili in kdo so zdaj

Na veliki petek v Sakalovcih molili križev pot

Veliki petek je najbolj tihi dan cerkvenega leta: to je dan Jezusovega trpljenja in smrti na križu. Simbolika velikega petka predstavlja namero in razpoloženje, da se v odgovodi odpremo in postanemo bolj razpoložljivi za Božjo milost in spreobrnjenje srca.

Pri vsaki postaji križevega pota je razmišljal nek vernik

V Sakalovcih se je na veliki petek napotilo v hladnem, oblačnem vremenu kakih 150 vernikov po postajah križevega pota, da bi molili in premišljevali ter prispeli do križa na simbolični Golgoti nad vasjo. Verniki so s svojimi razmišljanji, molitvami in doživetim petjem pričali o svoji veri v to, da stoji Bog na strani življenja, ki je novico, da je njegov sin, razpet na križu, na tretji dan od mrtvih vstal, zaupal svoji Cerkvi. Tako je postal on, ki je bil rojen v Betlehemu, križan na Golgoti in ki je od mrtvih vstal, naš Odrešenik. Tisti, ki je obhodil postaje križevega pota, je lahko prepričan, da ima zadnjo besedo Bog. Križev pot zagotavlja nam vsem, da zadnji dan ni veliki petek, temveč velika nedelja (Vüzenska nedelja). Velika nedelja je zmaga dobrega nad zlim, zmaga ljubezni nad sovraštvom, je zmaga življenja nad smrtjo. V okviru obreda pri svetlobnem križu so pasijon po priredbi Alajosa Wernerja (poročilo o Jezusovem trpljenju) zapeli pevci Cerkvenega pevskega zbora ZSM iz Števanovec in pevci monoštrske župnije Marijinega vnebovzetja pod vodstvom kantorja Gáborja Sebestyéna. V vlogi naratorja smo poslušali Ferenc Sütőja. Pri obredu so peli pevci Cerkvenega pevskega zbora sv. Cecilija z Gornjega Senika.

L.R.H.

Radijski kokaut zamukno na G. Seniki

Preminauči keden se je pobantivo radijski oddajnik (rádióadó) na Gorenjom Siniki (**FM 97,7 Mhz**). Aparat smo napautili v fabriko v Italijo, ka ga samo tam znajo popraviti, če ga sploj leko popravijo. Naš radio, na žalost, nema rezervnoga oddajnika (tartalék adó), zatok de trbelo čakati 2-3 kedne, ka pride nazaj.

Dragi poslušalci, tanačivamo vam, ka vsi, ki z g.sinčarskoga torma čujete slovenske programe Radiona Monošter, probajte zgrabiti naše oddaje na **FM 106,6 Mhz** frekvenci varaškoga (monošterskoga) oddajnika. Oddaje **v živo** tō leko poslušate na interneti: **www.radiomonoster.hu**, en den po oddaji pa en tau našoga programa kak **arhivske oddaje** tō.

Vejmo, ka bi prava rešitev bi bila tau, če bi v rezervi tō meli en aparat. Tačas, ka se nam tau ne posreči realizirati, vas lepau pozdravlamō ino prosimo, ka nam porazmejte zavolo tehnični nevol.

Radio Monošter

SPORED SLOVENSkih TELEVIZIJSKIH PROGRAMOV

**OD 13. APRILA
DO 19. APRILA**

PETEK, 13.04.2018, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.15 Vem!, kviz, 11.55 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 12.25 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Tarča, Globus, Točka preloma, 15.20 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 16.05 Duhovni utrip, 16.25 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Alpe-Donava-Jadran, 17.55 Novice, 18.00 Infodrom, tednik za otroke in mlade, 18.10 Pujša Pepa, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 21.25 Na lepše, 22.00 Odmevi, Šport, Kultura, Vreme, 23.10 Mož, imenovan Konj, ameriški film, 1.10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.35 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.30 Info-kanal

PETEK, 13.04.2018, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 9.05 Slovenski vodni krog: Selška Sora, dokumentarna nanizanka, 9.45 Prislunimo tišini: Slišči ne sliši gluhega, 10.30 Bleščica, oddaja o modi, 11.00 Halo TV, 11.50 Dobro jutro, 14.30 Dober dan, 15.35 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 16.00 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 16.30 Halo TV, 17.15 Hišica v preriiji (IX.): Ljubezen, ameriška nadaljevanka, 18.10 Tele M, oddaja TV Maribor, 18.40 Primorska kronika, oddaja TV Koper-Capodistria, 19.05 Otroški program: Op! 20.05 Ne zapusti me, francoski film, 21.45 Zvezdana, 22.30 Zackovo čarovniško popotovanje: Niagarski slapovi, 22.55 Nocoj v Palladiumu, 23.55 Glasbeni spoti, 1.00 Zabavni kanal, 5.20 Glasbeni spoti

SOBOTA, 14.04.2018, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Otroški program: Op! 10.45 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek, 11.40 Tednik, 12.40 Kaj govoriš? = So vakeres? 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.50 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 14.25 Mame: Presenečenje, slovenska nanizanka, 14.55 Ambienti, 15.25 Profil: Richard Falk, 15.55 Beseda na A, britanska nadaljevanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Nigel Latta dela eksplozivne poskuse: Vesolje, novozelandska dokumentarna serija, 17.45 Popolna družina: Kegljanje, humoristična nanizanka, 18.00 Kuharija na kubik, kuharska oddaja, 18.30 Ozare, 18.35 Kalimero: Skrivna naloga, risanka, 18.50 Živalski čira čara, risanka, 19.00 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 Kdo bi vedel, zabavni kviz, 21.15 Bučke, izmišljene novice, 21.45 Zapuščina, danska nadaljevanka, 22.45 Poročila, Šport, Vreme, 23.20 Čisto nova zaveza, belgijsko francoski film, 1.20 Profil: Richard Falk, 1.45 Dnevnik Slovencev v Italiji, 2.15 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 3.05 Info-kanal

SOBOTA, 14.04.2018, II. spored TVS

6.30 10 domačih, 7.00 Najboljše jutro, 9.15 Na lepše, 9.55 Hišica v preriiji (IX.): Ljubezen, ameriška nadaljevanka, 10.55 Čarokuhinja pri atu: Južna Afrika, 11.25 10 domačih, 12.15 Prečkanje Islandije: Crossing Iceland, dokumentarni film, 13.20 Zackovo čarovniško popotovanje: Niagarski slapovi, 14.00 Neznana Slovenija - Razgledi s stolpov, dokumentarna oddaja, 14.35 Istrski maraton 2018, reportaža, 15.15 Japonska kuhinja, japonska nanizanka, 16.00 Glasbeni svet Andréja Rieuja: Posvečeno veteranom, 16.50 Hišica v preriiji (IX.): Aldenova zadrega, ameriška nadaljevanka, 17.50 Košarka: liga za prvaka - 8. kolo, Ilirija: Petrol Olimpija, 20.00 Umori na podeželju (XIX.): Zločin in kazni, britanska nanizanka, 21.45 TV klub, 22.40 Pot na SP v nogometu, 23.15 Koncert skupine Orleak, 20 let knap'n'rolla, 0.35 Glasbeni spoti, 1.40 Košarka: liga za prvaka - 8. kolo, Ilirija: Petrol Olimpija, 3.15 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

NEDELJA, 15.04.2018, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 9.55 Govoreči Tom in prijatelji, risanka, 10.05 Nabriti detektivi, nemška otroška nanizanka, 10.40 Sledi, dokumentarna oddaja TV Maribor, 11.20 Ozare, 11.25 Obzorja duha, 12.00 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Slovenski pozdrav, narodnozabavna oddaja, 15.05 Altamira, koprodukcijski film, 16.45 Kino Fokus, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Vikend paket, 18.40 In to je vse, risanka, 18.45 Dobrodošli pri Jonu, risanka, 19.00 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Mame: Ljubezen, slovenska nanizanka, 20.30 Intervju, 21.20 Neznana Slovenija - Razgledi s stolpov, dok. oddaja, 21.50 Poročila, Šport, Vreme, 22.20 Dosje: TV Dnevnik, 23.20 R. Wagner - M. Šparemblek: Siegfriedova idila, balet, 23.55 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.25

Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.20 Info-kanal

NEDELJA, 15.04.2018, II. spored TVS

6.30 Slovenski vodni krog: Selška Sora, dokumentarna nanizanka, 6.55 Duhovni utrip, 7.10 Nigel Latta dela eksplozivne poskuse: Vesolje, novozelandska dokumentarna serija, 7.35 Glasbena matineja, 8.45 Koda, izobraževalno-svetovalna oddaja, 9.20 Slastna kuhinja, 9.50 Hišica v preriiji, ameriška nadaljevanka, 10.55 Japonska kuhinja, japonska nanizanka, 12.00 Svetovni popotnik: Oddaljeni otoki: Sveta Helena, 13.05 Mrtvec pride po ljubico, TV-priredba gledališke predstave Prešernovega gledališča Kranj in Mestnega gledališča Ptuj, 14.45 Zvezdana, 15.45 Glasbeni svet Andréja Rieuja: Spomini z Dunaja, 16.35 Hišica v preriiji (IX.): Marvinov vrt, ameriška nadaljevanka, 17.30 Status Zero, dokumentarni film, 18.30 Slovenski izbor za tekmovalce Evrovizijski mladi glasbeniki 2018, 19.50 Žrebanje Lota, 20.05 Sgt. Pepper, prelomni album Beatlov, britanska dokumentarna oddaja, 21.05 Nesmrtni, oddaja o športnih velikanih, 21.35 Ambienti, 22.05 Avtomobilnost, 22.40 Bleščica, oddaja o modi, 23.14 Bučke, izmišljene novice, 23.35 Kdo bi vedel, zabavni kviz, 1.00 Glasbeni spoti, 2.10 Zabavni kanal, 5.15 Glasbeni spoti

PONEDELJEK, 16.04.2018, I. spored TVS

6.10 Utrip, Zrcalo tedna, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.15 Kuharija na kubik, kuharska oddaja, 10.50 10 domačih, 11.20 Vem!, kviz, 12.05 Kaj govoriš? = So vakeres? 12.25 Zlata dekleta (II.): Konec prekletstva, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Panoptikum 14.30 S-prehodi, 15.00 Dober dan, Koroška, 15.30 Osmi dan, 16.00 Operne arije: Basbaritonist Marcos Fink, 16.25 Zlata dekleta (III.), ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Čist zares: Otroška predstava, mladinska dokumentarna serija, 17.55 Novice, 18.00 Young Village Folk, 18.10 Lili in Čarni zaliv: Poletni dan, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Studio City, 22.00 Odmevi, Šport, Kultura, Vreme, 22.55 Umetni raj, 23.35 Glasbeni večer, 0.20 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.50 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.45 Info-kanal

PONEDELJEK, 16.04.2018, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.45 Andrej Gosar: Mislec v prelomnih časih, dokumentarni portret, 9.55 Hišica v preriiji (IX.): Marvinov vrt, ameriška nadaljevanka, 10.40 Halo TV, 11.30 Dobro jutro, 14.05 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 15.15 Avtomobilnost, 16.00 Izživi - obrt in podjetništvo, informativno-svetovalna oddaja TV Maribor, 16.30 Halo TV, 17.15 Hišica v preriiji (IX.): Grehi očetov, ameriška nadaljevanka, 18.10 Tele M, oddaja TV Maribor, 18.40 Primorska kronika, oddaja TV Koper-Capodistria, 18.55 Čudogozd: Raketa, igrane domišljjske zgodbe, 19.10 Animiranka: Hvaležni medved, animirana pravljica, 19.15 Vetrnica: Nakupovalni izlet, 19.20 Bukvožerček: Mrožek dobi očala, otroška oddaja o knjigah, 19.30 Čudovita Japonska, japonska nanizanka, 20.00 Svetovni popotnik: Poljska, 21.00 Oproščen, norveška nadaljevanka, 21.50 Broadchurch (III.), britanska nadaljevanka, 22.45 Ljubezen in spolnost po japonsko, francoska dokumentarna oddaja, 23.55 Glasbeni spoti, 1.00 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

TOREK, 17.04.2018, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan: Kuhanje v koprskem studiu, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Obzorja duha, 12.25 Zlata dekleta (II.): Prijateljice noči, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Studio City, 14.45 Kino Fokus, 15.00 Potepanja - Barangolások, oddaja TV Lendava, 15.30 Otroški program: Op! 15.55 City folk - Obrazi mest: Najboljše zgodbe, dokumentarna oddaja, 16.25 Zlata dekleta (III.): Denar, sveta vladar, ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Koda, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.55 Novice, 18.05 Žvenkci: Vesoljska zmešnjava, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Brata Dassler - pionirja in tekmeča, nemška nadaljevanka, 20.55 Simfonija globine, dokumentarni film, 22.00 Odmevi, Šport, Kultura, Vreme, 23.10 Spomini: Zora Konjajev, dokumentarna oddaja, 2.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 2.30 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 3.20 Info-kanal

TOREK, 17.04.2018, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.30 Slovenski vodni krog: Poljanska Sora, dokumentarna nanizanka, 9.10 Village Folk - Ljudje podeželja: Mož na konju, dokumentarna serija, 9.35 Alpe-

-Donava-Jadran, 10.15 Hišica v preriiji (IX.): Grehi očetov, ameriška nadaljevanka, 11.00 Halo TV, 11.50 Dobro jutro, 14.10 Dober dan: Kuhanje v koprskem studiu, 14.55 Kdo bi vedel, zabavni kviz, 16.10 Čarokuhinja pri atu: Pakistan, 16.30 Halo TV, 17.15 Hišica v preriiji (IX.), ameriška nadaljevanka, 18.10 Tele M, oddaja TV Maribor, 18.40 Primorska kronika, oddaja TV Koper-Capodistria, 19.00 Kdo si pa ti?, dokumentarna serija o mladostnikih, 19.30 Čudovita Japonska, japonska nanizanka, 20.00 Za nosom - skrivni jezik vonja, nemška dokumentarna oddaja, 20.55 Prava ideja, 21.35 Akcent, 22.30 Mejniki zvoka: Ujemi ritem, ameriška dokumentarna serija, 23.30 Glasbeni spoti, 0.40 Zabavni kanal, 5.20 Glasbeni spoti

SREDA, 18.04.2018, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan: Iz mariborskega studia, 11.00 Vem!, kviz, 11.35 Slastna kuhinja: Polnjeni jajčevci, 11.50 Umetni raj, 12.25 Zlata dekleta (II.): Vzemi ga, moj je!, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Intervju, 14.35 Duhovni utrip, 15.00 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 15.35 Male sive celice, kviz, 16.25 Zlata dekleta (III.): Gospodinja pomočnica, ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja 17.55 Novice, 18.05 Dobrodošli pri Jonu: Zastoj na cesti, risanka, 18.10 Mimi in Liza: Kam je izginila senca, risanka, 18.15 Dobrodošli pri Jonu: Zvoki kmetije, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Film tedna: Moja sreča, italijanski film, 22.00 Odmevi, Šport, Kultura, Vreme, 22.55 Sveto in svet, 23.55 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 0.45 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.10 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.05 Info-kanal

SREDA, 18.04.2018, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.20 Neznana Slovenija - Razgledi s stolpov, dokumentarna oddaja, 9.00 10 domačih, 9.50 Hišica v preriiji (IX.), ameriška nadaljevanka, 11.00 Halo TV, 11.30 Dobro jutro, 14.20 Dober dan: Iz mariborskega studia, 15.10 Vikend paket, 16.30 Halo TV, 17.10 Ambienti, 17.50 Košarka: liga za prvaka - 9. kolo, Šenčur GGD : Sixt Primorska, 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Glasba skozi čas: Dunajska klasika, nemška glasbena dokumentarna serija, 20.45 Letni časi - Pomlad, Mate Bekavac in godalni orkester (A. Piazzolla), 21.00 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek, 21.50 Bleščica, oddaja o modi, 22.20 Prevara (I.), ameriška nadaljevanka, 23.30 Glasbeni spoti, 0.30 Košarka: liga za prvaka - 9. kolo, Šenčur GGD : Sixt Primorska, 2.10 Zabavni kanal

ČETRTEK, 19.04.2018, I. spored TVS

6.00 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 Turbulenca, izobraževalno-svetovalna oddaja, 12.25 Zlata dekleta (II.): Kako romantično!, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Akcent, 14.30 Slovenci v Italiji, 15.00 Brez meja - Határtalan, oddaja TV Lendava, 15.50 Prava ideja, 16.25 Zlata dekleta (III.): Obisk Malega Svena, ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 17.55 Novice, 18.00 Utrinek: Predjamski zaklad, 18.05 Mala kraljična: Ne grem še spat!, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tarča, Globus, Točka preloma, 22.00 Odmevi, Šport, Kultura, Vreme, 22.50 Osmi dan, 23.30 Veliki slikarji na malem zaslonu: Goya - podobe iz mesa in krvi, britanska dokumentarna serija, 0.30 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 0.55 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.25 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.15 Info-kanal

ČETRTEK, 19.04.2018, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.20 Slovenski vodni krog: Drava, dokumentarna nanizanka, 8.45 Na lepše, 9.25 Nigel Latta dela eksplozivne poskuse: Vesolje, novozelandska dokumentarna serija, 10.05 Simfonija globine, dokumentarni film, 11.00 Halo TV, 11.50 Dobro jutro, 15.00 Koda, izobraževalno-svetovalna oddaja, 15.35 TV klub, 16.30 Halo TV, 17.15 Hišica v preriiji (IX.), ameriška nadaljevanka, 18.10 Tele M, oddaja TV Maribor, 18.40 Primorska kronika, oddaja TV Koper-Capodistria, 19.00 Od popka do zobka: Prebavila, zabavno-poučna oddaja za otroke, 19.15 Vila Mila: Prišežem, risanka, 19.30 Čudovita Japonska, japonska nanizanka, 20.00 Prvinska preizkušnja: Pri plemenu Tarahumara, britanska dokumentarna serija, 20.55 Avtomobilnost, 21.30 Prvo leto po poroki, francosko-angleški film, 23.10 Samospev v dialogu - Bernarda Fink, Marcos Fink, Antony Spiri (R. Schumann, H. Wolf, C. Gustavino), 23.50 Glasbeni spoti, 1.00 Zabavni kanal, 5.20 Glasbeni spoti

**VABILO
MEGHÍVÓ**

Državna slovenska samouprava
Vas vljudno vabi na svoj sedež
(Gornji Senik, Cerkvena pot 8.)

13. aprila 2018 ob 11.00 uri

na predstavitev knjige
**PRIPOVEDNO IZROČILO
SLOVENCEV V PORABJU**

Knjiga je izšla v skupni izdaji
Inštituta za slovensko narodopisje
ZRC SAZU v Ljubljani in
Državne slovenske samouprave
pri Založbi ZRC. ZRC SAZU

Az Országos Szlovén Önkormányzat
tisztelttel meghívja Önt felsőszőlőki
székházába (Templom út 8.)

2018. április 13-án 11.00 órára

**A RÁBA-VIDÉKI SZLOVÉNEK
NÉPKÖLTÉSZE**
című könyv bemutatójára

A könyv a ljubljanaai akadémia
Néprajzi Kutatóintézete
és az Országos Szlovén Önkormányzat
közös kiadásában jelent meg
a Szlovén Akadémiai Kiadónál

SLOVENSKIDNEVIKNJIGE V PORABJU

**SREDA, 18. APRIL 2018, OB 17. URI
V SLOVENSKEM DOMU V MONOŠTRU**

projekcija filma **OBČUTEK ZA VETER** režiserke Maje Weiss
ter pogovor s scenaristoma filma
Ferijem Lainščkom in Dušanom Šarotarjem

Poetični dokumentarni film *Občutek za veter* je nastal po istonaslovni pesniški
knjigi Ferija Lainščke in Dušana Šarotarja. V pogovoru, ki bo sledil filmu in ga bo
vodil Franci Just, bosta literarna ustvarjalca predstavila njuno literarno in filmsko
potovanje k panónski duši.

SLOVENSKIDNEVIKNJIGE

*Zveza Slovencev na Madžarskem
Magyarországi Szlovén Szövetség*

POZIV DRŽAVNE SLOVENSKE SAMOUPRAVE

Na osnovi Pravilnika 89/2016. (VIII.25.) OSZÖ, ki ga
je s sklepom sprejela Državna slovenska samouprava,
imajo pravico kandidate za **NAGRADO SLOVENCEM NA
MADŽARSKEM** predlagati:

- člani Skupščine
- lokalne Slovenske narodnostne samouprave
- civilne organizacije, ki so povezane s slovensko skupnostjo
- ustanove Državne slovenske samouprave
- fizične osebe.

Pisne predloge s podrobno obrazložitvijo kandidate ter
opisom strokovne aktivnosti in zaslug predlagane osebe
pričakujemo do 30. aprila 2018 na naslov predsednika
Državne slovenske samouprave.
(9985 Gornji Senik, Cerkvena pot 8.)

Predsednik bo vse predloge, ki bodo prispeli do navedenega
roka, predstavil na prvem zasedanju Skupščine po preteku
roka za kandidature, ki bo o podelitvi nagrad odločala
na zaprti seji; glasovanje bo tajno, odločitve pa sprejete z
dvotretjinsko večino glasov.

Nagrade bodo nagrajencem predane na prireditvi Srečanje
porabskih Slovencev, ki ga organizira Državna slovenska
samouprava.

Martin Ropoš
predsednik

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnök

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobotica; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava,
Ministrstvo za človeške vire (EMMI), Zveza
Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS za
Slovence v zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUHB

porabje.hu